
Dendrokronologisk undersøgelse af 'Øyestad prestegård', Arendal kommune, Agder fylke, Norge

NNU Rapport 52 – 2024

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Foto: Rolf Einar Huus

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Agder

Øyestad

'Prestegård'

Arendal kommune

Gnr/Bnr: 418/1

Koordinater: 58.4097015 N, 8.6481557 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Byggeskikksentret i Flekkefjord, Agder fylkeskommune og Nationalmuseet

Prøver er udtaget af Rolf Einar Huus, Byggeskikksentret i Flekkefjord, Agder fylkeskommune

Undersøgt af: Claudia Baittinger og Niels Bonde, Nationalmuseet

NNU j. nr.: A9935, September/oktober 2024.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Fylkeskonservatorens oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <https://agderfk.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=4426ccc94a764da08c59a313aff22b29>

'Prestegård'

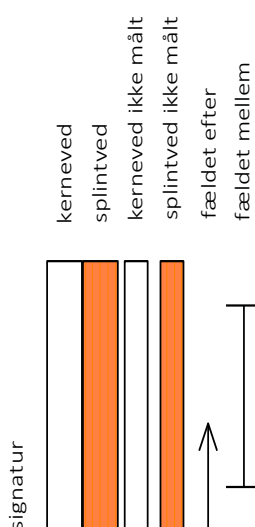
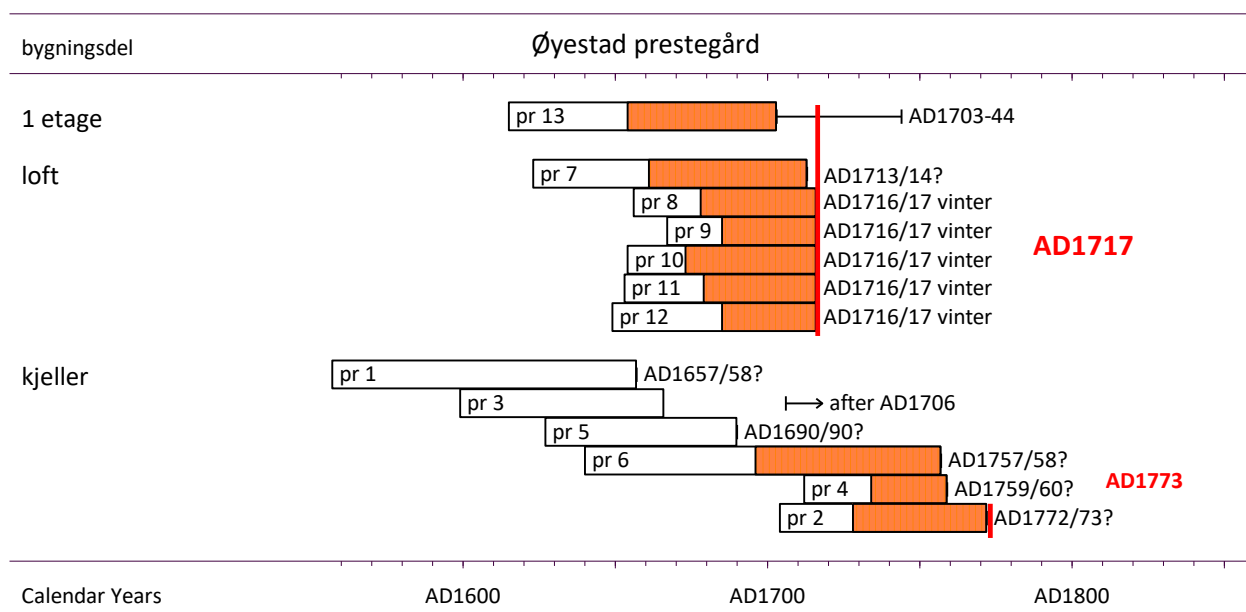
13 prøver af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra 13 tømmerstykker (stokke) er undersøgt.

Alle prøver er udtaget som boreprøver.
For indsamling mm. se feltrapport.

Der er konstateret splintved på 10 prøver, hvoraf ni formentlig har "waldkante" (træets sidstdannede årring) bevaret. Yderligere to prøver har formentlig også waldkante bevaret.

Antal årringe i prøverne varierer mellem 48 og 118.

Alle prøver er dateret.

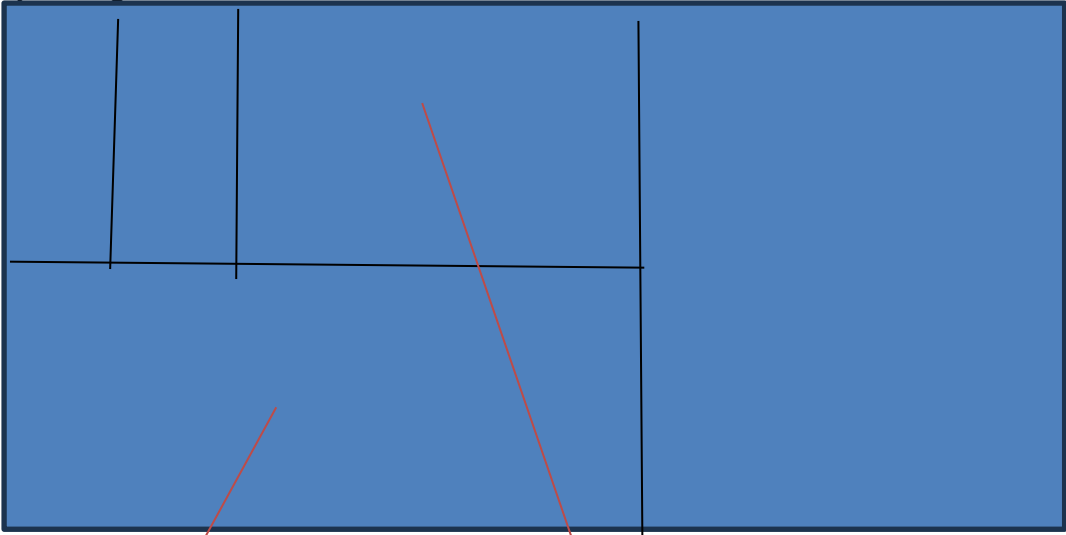
Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. Den røde signatur er en **tolkning**, der angiver det formodede fældningstidspunkt for træerne, som de daterede prøver stammer fra (se desuden katalog).

Tolkning: hovedparten af prøverne stammer fra træer, der er fældet c. AD1717 og c. AD1773.

Årringskurverne for de 13 daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve N522m001 på 216 år, som dækker perioden AD1557 – 1772.

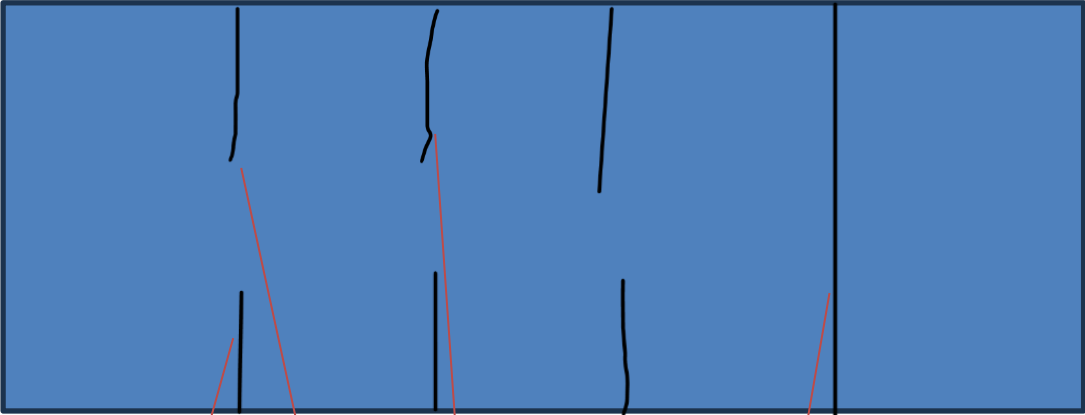
Bjelkelag

Prøve 1,2,3,4,

Prøve 5,6

Loft

7

8

9,10

11,12

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referancekurver for fyrretræ og egetræ fra det sydlige Norge (se tabeller).

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af NTNU Vitenskapsmuseet Nasjonallaboratoriene for datering, Trondheim.

kurver	-	-	N522m001	
-	start	dates	AD1557	
-	dates	end	AD1721	
aam01	AD1243	AD1744	3.17	N Aust Agder indenlands
aam02	AD1487	AD1837	9.41	N Aust Agder kystnær
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	--	N VA Aaseral 113 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	5.73	N Vest-Agder med Aaseral
VAAuAaseralPISY2	AD1353	AD1936	8.73	N Vest-Agder uden Aaseral

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver (QUSP).
For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ (N): 40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Beregning af middelkurver

Mean sequence - n522m001

Dated AD1557 to AD1772

Contains the following files

n5220019.d dated AD1557 to AD1657 of type R 0 !
n5220029.d dated AD1704 to AD1772 of type R 44 !
n5220039.d dated AD1599 to AD1666 of type R 0 N
n5220049.d dated AD1712 to AD1759 of type R 25 !
n5220059.d dated AD1627 to AD1690 of type R 0 !
n5220069.d dated AD1640 to AD1757 of type R 61 !
n5220079.d dated AD1623 to AD1713 of type R 52 !
n5220089.d dated AD1656 to AD1716 of type R 38 W
n5220099.d dated AD1667 to AD1716 of type R 31 W
n5220109.d dated AD1654 to AD1716 of type R 43 W
n5220119.d dated AD1653 to AD1716 of type R 37 W
n5220129.d dated AD1649 to AD1716 of type R 31 W
n5220139.d dated AD1615 to AD1703 of type R 49 N

A9935 katalog

n5220019

A9935 Øyestad Prestegard bjelke 2 pr 1
Raw Ring-width PISY data of 101 years length
Dated AD1557 to AD1657
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 49.50 Sensitivity 0.31
Interpretation: AD1657?

n5220029

A9935 Øyestad Prestegard bjelke 3 pr 2
Raw Ring-width PISY data of 69 years length
Dated AD1704 to AD1772
44 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 169.25 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1772?

n5220039

A9935 Øyestad Prestegard bjelke 1 pr 3
Raw Ring-width PISY data of 68 years length
Dated AD1599 to AD1666
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 70.96 Sensitivity 0.23
Interpretation: after AD1706

n5220049

A9935 Øyestad Prestegard bjelke 6 pr 4
Raw Ring-width PISY data of 48 years length
Dated AD1712 to AD1759
25 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 203.29 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1759?

n5220059

A9935 Øyestad prestegard bjelke 4 pr 5
Raw Ring-width PISY data of 64 years length
Dated AD1627 to AD1690
0 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 113.80 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1690?

n5220069

A9935 Øyestad Prestegard bjelke 5 pr 6
Raw Ring-width PISY data of 118 years length
Dated AD1640 to AD1757
61 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 91.43 Sensitivity 0.17
Interpretation: AD1757?

n5220079

A9935 Øyestad Prestegard stakk 4 pr 7
Raw Ring-width PISY data of 91 years length
Dated AD1623 to AD1713
52 sapwood rings and possible bark surface
Average ring width 122.68 Sensitivity 0.19
Interpretation: AD1713?

n5220089

A9935 Øyestad Prestegard stakk 8 pr 8
Raw Ring-width PISY data of 61 years length
Dated AD1656 to AD1716
38 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 143.39 Sensitivity 0.22
Interpretation: AD1716 winter

n5220099

A9935 Øyestad Prestegard stokk 10 pr 9
Raw Ring-width PISY data of 50 years length
Dated AD1667 to AD1716
31 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 216.68 Sensitivity 0.15
Interpretation: AD1716 winter

n5220109

A9935 Øyestad Prestegard stokk 7 pr 10
Raw Ring-width PISY data of 63 years length
Dated AD1654 to AD1716
43 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 148.70 Sensitivity 0.22
Interpretation: AD1716 winter

n5220119

A9935 Øyestad Prestegard stokk 8 pr 11
Raw Ring-width PISY data of 64 years length
Dated AD1653 to AD1716
37 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 168.42 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1716 winter

n5220129

A9935 Øyestad Prestegard stokk 8 pr 12
Raw Ring-width PISY data of 68 years length
Dated AD1649 to AD1716
31 sapwood rings and winter bark surface
Average ring width 151.35 Sensitivity 0.24
Interpretation: AD1716 winter

n5220139

A9935 Øyestad Prestegard stokk 3 pr 13
Raw Ring-width PISY data of 89 years length
Dated AD1615 to AD1703
49 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 98.84 Sensitivity 0.18
Interpretation: AD1703-44